

14. b) Surrealismus – věk psychoanalýzy, nevědomí a snů.

- Období 20. léta 20. st.
- Psychický automatismus
- vychází z dadaismu, metafyzické malby, manýrismu **Goyi, Bosche, Arcimbola**
- Snová realita, fantazie, spontánnost, bezprostřednost, nerozumová kontrola, lidské vědomí
- Základ v psychoanalýze Sigmunda Freuda
- Nedůvěra v rozumový přístup
- Reakce na společnost a nesmyslnost války, zklamání z moderní civilizace
- inspiraci hledali ve **snech, halucinacích, delirantních stavech**
- **umísťovali objekt do pro něj neobvyklého prostředí**
- **Zakladatel Andre Breton**
- **První výstava 1925 v Paříži**
- **Automatismus:** vynechání vědomí, autor nepoužívá myšlení u tvoření díla, zavření se do temné místnosti a neustále psát co autora napadne, zachycení snů, představ, fantazie
- **Tvoření koláže, frotáže, asambláže, fotomontáže, fotogram** (na fotografický papír se položí předměty, které se osvítlí a po vyvolání vznikne stínovaný obraz, bez použití fotoaparátu)
- **Umělci bezprostředně vyjadřují své dojmy – šokovali, provokovali**
- **Umění usiluje o změnu lidské společnosti, o osvobození člověka**
- **Na obrazech se prolíná sen a skutečnost, reálné a fantastické, dochází k propojení časů a prostorů**
- **Mnoho populárních umělců žilo v Paříži**

Max Ernst

- vtipné koláže vystříhaných z detailů starých mistrů a fotografií
- objevil techniky: **frotáž, dekalk**
- vytváření plošných obtisků struktur dřeva a rostlin
- byl fascinován **ptáky** – byl názoru, že když zemře pták, narodí se člověk
- jeho motivy: **lesy, větry, ptáci, města** + prolínání lidských a ptačích těl

Salvator Dalí

- V obrazech používá grotesknost, hrůzu tzv. paranoicko-kritická metoda
- prohlašoval se za rozumného šílence
- španělský malíř, sochař, filmař, tvůrce šperků, divadelních scén, reklam
- Rozteklé hodiny

Réné Magritte

- Šokoval diváky svými obrazy – lidé si měli uvědomit, co leží za všedností, mají najít cestu do mystické podstaty, které by normálně zhlédli jen běžně a nepřemýšleli by o nich
- Obraz dvou milenců, Muž v klobouku

PAUL DELVAUX (pól delvó)

- skutečnost je předváděna v úžasných souvislostech a vždy se silným erotickým nábojem
- **ženské akty** v jeho tajemných krajinách vypadají jakoby zhypnotizované, procházejí se bez ducha klasickými budovami, někdy je doprovázejí **kostry nebo muži v buřinkách** ▪ ženy často prochází metamorfózou=zapouští kořeny, proměňují se ve stromy

Toyen

- **Jedna z nejvýznamnějších umělců českého surrealismu**
- **Členkou Devětsilu**
- Sama sebe brala jako rovná mužům
- **Malovala erotické obrazy**
- **Spolupracovala s Jindřichem Štýrským**

Jindřich Štýrský

- **Členem Devětsilu**
- s Toyen založili české odvětví surrealismu – **artificialismus**
- jeho fotografie zachycují jemnou atmosféru surrealismu v pražském prostředí ovlivněném jeho nevšední představivostí
- byl jedním z prvních evropských umělců používajících **barevnou koláž František Muzika**
- autor snových krajin s bizarními tvary skal, jiných předmětů (lidské tváře, kořeny)
- jeho motivy: **ruiny zdí, antropomorfizované skály, torza, drapérie, lastury, ruce**
- situovány jsou v neskutečném scénickém prostoru dodávající výjevům charakter snové představy
- **Velké requiem**

JOSEF ŠÍMA

- Šíma měl blízko k surrealismu, zaměřoval se však více na symbolický rozměr obrazu, v pozdním období dospěl k světelným abstraktním malbám
- svět představ, magických vidin, hranice mezi snem a skutečností
- obrazy tajemných tišin, skály se proměňují v živoucí bytosti, postav se vznášejí, neživé věci na sebe berou lidskou podobu
- **Krajina s torzem**